

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

15. maj 2019*

»Præjudiciel forelæggelse – statsstøtte – begrebet »statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler« – foranstaltninger med henblik på kompensation til leverandører af tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren – begrebet »støtte, som påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne«, og »som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene« – begrebet »selektiv fordel« – tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse – kompensation af omkostninger forbundet med gennemførelsen af forpligtelser til offentlig tjeneste«

I sag C-706/17,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Lietuvos vyriausiosios administracinis teismas (Litauens øverste forvaltningsdomstol) ved afgørelse af 7. december 2017, indgået til Domstolen den 18. december 2017, i sagen

AB »Achema«,

AB »Orlen Lietuva«,

AB »Lifosa«

mod

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (VKEKK),

procesdeltager:

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija,

UAB »Baltpool«,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, M. Vilaras (refererende dommer), og dommerne K. Jürimäe, D. Šváby, S. Rodin og N. Piçarra,

generaladvokat: N. Wahl,

justitssekretær: Kontorchef M. Aleksejev,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 6. november 2018,

* Processprog: litauisk.

efter at der er afgivet indlæg af:

- AB »Achema«, AB »Orlen Lietuva« og AB »Lifosa« ved advokatai G. Balčiūnas og V. Radvila, avvocati E. Righini og G. Catti De Gasperi samt avocate C. Cluzel,
- UAB »Baltpool« ved A. Smaliukas og E. Juncienė,
- den litauiske regering ved R. Krasuckaitė, D. Stepanienė, R. Dzikovič og D. Kriaučiūnas, som befuldmægtigede,
- Europa-Kommissionen ved P. Němečková, D. Recchia og A. Steiblytė, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 17. januar 2019, afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 107, stk. 1, TEUF.
- 2 Denne anmodning er indgivet i forbindelse med en tvist mellem på den ene side AB »Achema«, AB »Orlen Lietuva« og AB »Lifosa« og på den anden side Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (den nationale kontrolkommission for priser og energi, herefter »kontrolkommissionen«) vedrørende kontrolkommissionens afgørelse nr. O3-442 af 11. oktober 2013 om fastsættelsen for 2014 af midler til tjenesteydelser af offentlig interesse og satserne herfor (herefter »den omtvistede afgørelse«).

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 46. og 50. betragtning til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/72/EF af 13. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for elektricitet og om ophævelse af direktiv 2003/54/EF (EUT 2009, L 211, s. 55) er affattet således:
 - »(46) Overholdelse af kravene til offentlig service er et grundlæggende krav i dette direktiv, og det er vigtigt, at der i direktivet opstilles fælles minimumsstandarder, som alle medlemsstater skal overholde, og hvormed der tages hensyn til målsætningerne om forbrugerbeskyttelse, forsyningssikkerhed, miljøbeskyttelse og ensartede konkurrenceniveauer i alle medlemsstater. Det er vigtigt, at kravene til offentlig service kan fortolkes nationalt på baggrund af nationale forhold, idet det forudsættes, at fællesskabslovgivningen overholdes.
- [...]
- (50) Kravene til offentlig service, herunder med hensyn til forsyningspligten og de fælles mindstenormer, der følger af dem, må styrkes yderligere for at sikre, at alle forbrugere, navnlig de sårbare, får gavn af konkurrencen og opnår rimeligere priser. Kravene til offentlig service bør fastlægges på nationalt plan under hensyntagen til de nationale forhold; medlemsstaterne bør dog respektere fællesskabsretten. [...]«

4 Artikel 3, stk. 2, i direktiv 2009/72 fastsætter:

»Medlemsstaterne kan under fuld iagttagelse af de relevante bestemmelser i [EUF-]traktaten, særlig artikel [106], ud fra almindelig økonomisk interesse pålægge virksomheder i elektricitetssektoren offentlige serviceforpligtelser, som kan omfatte leveringernes sikkerhed, herunder forsyningssikkerhed, regelmæssighed, kvalitet og pris samt miljøbeskyttelse, herunder energieffektivitet, energi fra vedvarende energikilder og klimabeskyttelse. Disse forpligtelser skal være klart definerede, og de skal være gennemsigtige, ikke-diskriminerende og kontrollerbare, og de skal sikre elektricitetsvirksomheder i Fællesskabet lige adgang til de nationale forbrugere. I relation til forsyningssikkerhed, energieffektivitet gennem efterspørgselsstyring og opfyldelse af miljømålsætningerne og målene for produktion af energi fra vedvarende energikilder, som omhandlet i dette stykke, kan medlemsstaterne indføre langtidsplanlægning, idet de tager hensyn til, at tredjeparter eventuelt ønsker at få adgang til systemet.«

Litauisk ret

Lovgivningen om tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren

- 5 Artikel 2, stk. 51, i Lietuvos Respublikos Elektros energetikos įstatymas Nr. 1919VIII-1881 (lov nr. VIII-1881 om elektricitet) af 20. juli 2000 (Žin., 2000, nr. 66-1984, i den affattelse, der følger af lov nr. XI-1919 af 17. januar 2012, herefter »elektricitetsloven«) definerer den »offentlige interesse i elektricitetssektoren« som en handling eller undladelse i denne sektor, som er direkte eller indirekte knyttet til statens sikkerhed på energiområdet og/eller på området for offentlig sikkerhed, til sikkerheden for energisystemets funktion, til reduktionen af denne sektors påvirkning af miljøet, til spredningen af energikilder og til andre formål med bæredygtig udvikling af samme sektor, som er fastsat i denne lov.
- 6 Elektricitetslovens artikel 2, stk. 52, bestemmer for det første, at tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren er tjenesteydelser, som udføres af virksomheder, og for det andet, at den litauiske regering eller den myndighed, som denne har bemyndiget hertil, udarbejder en liste over disse tjenesteydelser og fastlægger leverandørerne af og reglerne for levering af disse tjenesteydelser i overensstemmelse med kravene efter denne lovs artikel 74 og med de offentlige interesser i denne sektor.
- 7 Denne lovs artikel 74 definerer i sit stk. 1 de aktiviteter eller undladelser, der kan være knyttet til tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, og overlader ved stk. 2 udarbejdelsen af listen over tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren og definitionen af reglerne for levering af disse tjenesteydelser til den litauiske regering.
- 8 I lovens artikel 74, stk. 4, bestemmes, at den litauiske regering eller den myndighed, som denne har bemyndiget hertil, kan forpligte aktørerne på markedet til at levere tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, forudsat at der ikke foretages forskelsbehandling af disse ud fra deres rettigheder eller forpligtelser.
- 9 På grundlag af elektricitetslovens artikel 74 blev Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 916 Dėl viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo (regeringsdekret nr. 916 om godkendelse af beskrivelsen af ordningen for levering af tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren) vedtaget den 18. juli 2012 (Žin., 2012, nr. 88-4609, i den affattelse, der følger af dekret nr. 1216 af 18.12.2013, herefter »dekret nr. 916«).

10 Punkt 7-7.6 i den beskrivelse, der er bilagt dette dekret, bestemmer følgende:

»7. Tjenesteydelser af offentlige interesse omfatter:

7.1 elektricitetsproduktion fra vedvarende energikilder og afbalancering heraf

7.2 elektricitetsproduktion fra kraftvarmeproduktion i kombinerede elektricitets- og varmeproduktionsanlæg, når disse anlæg leverer varme i opvarmningssystemer, og den primære energimængde, som kraftvarmeproduktionen sparer, findes effektiv

7.3 produktion i udpegede kraftværker, der skal sikre elektricitetsforsyningsikkerheden

7.4 opretholdelse af reservekapacitet i udpegede kraftværker, hvis aktivitet er nødvendig med henblik på at sikre den nationale energisikkerhed

7.5. udvikling af elektricitetsproduktionskapacitet af strategisk betydning med henblik på at sikre energinettets sikkerhed og pålidelighed eller statens energiuafhængighed

7.6. gennemførelse af strategiske projekter i elektricitetssektoren med henblik på at øge energisikkerheden ved at skabe forbindelser til energinet i andre stater og (eller) ved at tilslutte det litauiske energinet til andre medlemsstaters net.«

11 Punkt 8-8.3 i den beskrivelse, der er bilagt dette dekret, er affattet således:

»8. Tjenesteydelser af almen interesse leveres af følgende personer:

8.1 elektricitetsproducenter, [...] der producerer elektricitet fra vedvarende energikilder

8.2. de producenter, som staten har pålagt at levere de tjenesteydelser af offentlig interesse, der er omhandlet i [den bilagte beskrivelses] punkt 7.2-7.4

8.3. de personer, der er udpeget som led i den nationale strategi om energiuafhængighed, dennes plan eller gennemførelsesprogram og (eller) regeringsafgørelser, for at disse personer leverer de tjenesteydelser af offentlig interesse, der er omfattet af [den bilagte beskrivelses] punkt 7.5 og 7.6.«

12 Punkt 11 og 11¹ i den beskrivelse, der er bilagt dekret nr. 916, bestemmer:

»11. Inden den 1. september i det indeværende år godkender regeringen efter forslag fra energiministeren og for de følgende år de personer, som leverer de tjenesteydelser af offentlig interesse, der er omfattet af [den bilagte beskrivelses] punkt 7.2-7.6, de projekter, som er omfattet af [den bilagte beskrivelses] punkt 7.5 og 7.6, samt den støttede elproduktionsmængde for leverandører af tjenesteydelser af offentlig interesse.

11¹. De i [den bilagte beskrivelses] punkt 7.2 omhandlede tjenesteydelser af offentlig interesse leveres efter de nedenfor fastsatte regler.

11¹.1. Den offentlige leverandør tilbyder under hensyntagen til energibehovet hos forbrugerne, over for hvilke de elektricitetssatser, som staten har fastsat, og som er fastsat for det kommende år, gælder, og til den støttede energiproduktionsmængde, som staten har fastsat for det kommende kalenderår og for den pågældende producent, senest den 15. november i det indeværende år de elektricitetsproducenter, som leverer de tjenesteydelser af offentlig interesse, der er omhandlet i [den bilagte beskrivelses] punkt 7.2, de støttede, månedlige elektricitetsmængder for det kommende kalenderår, som købes hver måned i opvarmningssæsonen, og som elektricitetsproducenterne forhandler med den offentlige leverandør senest 30 dage efter modtagelsen under hensyn til det forventede varmebehov for det

kommende år og til kravet om at opretholde effektiviteten af kraftvarmeproduktion af elektricitet. Kontrakterne om salg af støttet elektricitet mellem elektricitetsproducenterne og den offentlige leverandør, hvori fastsættes de mængder støttet elektricitet, som påtænkes købt hver måned i opvarmningssæsonen, skal indgås inden den 31. december i det indeværende år.

[...]«

Regler for finansieringen af tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren

- 13 Ifølge elektricitetslovens artikel 74, stk. 3, udpeger den litauiske regering den person, som forvalter og fordeler de midler, der er bestemt til tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren (herefter »forvalteren«).
- 14 Vyriausybės nutarimas Nr. 1157 »Dėl viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo« (regeringsdekret nr. 1157 om godkendelse af beskrivelsen af fremgangsmåderne for forvaltning af midler til tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren) af 19. september 2012 (Žin., 2012, nr. 113-5704, i den affattelse, der følger af dekret nr. 1537 af 19.12.2012, herefter »dekret nr. 1157«), fastsætter regler for udbetaling af midler til tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, forvaltningen heraf og fordelingen mellem leverandørerne af disse tjenesteydelser.
- 15 I punkt 4.6 i dekret nr. 1157 bestemmes, at forvalteren skal være en enhed, der er direkte eller indirekte kontrolleres af staten.
- 16 Ved Vyriausybės nutarimas Nr. 1338 »Dėl viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administratoriaus paskyrimo« (regeringsdekret nr. 1338 om udpegelse af forvalteren af midler til tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren) af 7. november 2012 (Žin., 2012, nr. 130-6560), blev UAB »Baltpool« udpeget som forvalter på ubestemt tid.
- 17 Distributions- og transmissionsnetoperatørerne opkræver normalt de midler, der er bestemt til tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, fra de endelige elforbrugere og videregiver midlerne til forvalteren, som tilbagebetaler dem til leverandørerne af disse tjenesteydelser med fradrag af et beløb til dækning af driftsomkostningerne.
- 18 I henhold til elektricitetslovens artikel 9, stk. 1, nr. 7, fastsætter kontrolkommissionen, der er et offentligt organ, både metoden til beregning af satserne for tjenesteydelserne af offentlig interesse i elektricitetssektoren og selve satserne, der fastsættes årligt under hensyntagen til behovet for midler til disse tjenesteydelser og til det forventede elforbrug dette år.
- 19 Ved afgørelse nr. O3-279 af 28. september 2012 godkendte kontrolkommissionen de regler for satserne for tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, som lå til grund for godkendelsen af satserne for disse tjenesteydelser for 2014.
- 20 Ved den omtvistede afgørelse fastsatte kontrolkommissionen de præcise beløb, der blev tildelt hver gruppe af leverandører af tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, som de endelige forbrugere skulle betale i 2014.

Regler for produktion af elektricitet fra vedvarende energikilder

- 21 Artikel 20 med overskriften »Fremme af anvendelsen af vedvarende energikilder til elproduktion« i Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI–1375 (den litauiske lov nr. XI–1375 om vedvarende energikilder) af 12. maj 2011 (Žin., 2011, nr. 62-2936, i den affattelse, der følger af lov nr. XII-169 af 17.1.2013) bestemmer følgende i stk. 1-3 og 6:

»1. Produktion af elektricitet fra vedvarende energikilder og afbalancering heraf er en tjenesteydelse af offentlig interesse. Staten fastlægger de generelle principper, proceduren og de betingelser, som gælder for betalingen af de satser, der er fastsat i medfør af nærværende lov og af den procedure, som regeringen har fastlagt, samt for salget af den elektricitet, der produceres fra vedvarende energikilder, idet den godkender beskrivelsen af reglerne for leveringen af tjenesteydelser af offentlig interesse og beskrivelsen af reglerne for fremme af produktion af elektricitet fra vedvarende energikilder.

2. Produktion af elektricitet fra vedvarende energikilder tilskyndes i overensstemmelse med den procedure inden for tjenesteydelser af offentlig interesse, som regeringen har ved udbetaling af forskellen mellem den faste sats, der er fastsat for en producent, og den sats, som er fastsat for den elektricitet, som denne producent sælger efter de af regeringen fastlagte regler, og som ikke kan være lavere end gennemsnitsprisen på elektricitetsmarkedet i den foregående måned, der beregnes efter den af [kontrolkommissionen] fastlagte procedure.

3. Der fastsættes faste satser, og værker med en installeret effekt på mere end 10 kW tildeles promotionskvoter ved auktioner med henblik på opfyldelse af de mål, der er fastsat i denne lovs artikel 13, stk. 3. Regeringen fastlægger og godkender promotionskvoterne og regionerne for auktionerne samt reglerne for fordelingen af promotionskvoter for anlæg med en installeret effekt, der er mindre end eller svarer til 10 kW. De forskellige auktioner arrangeres for tilslutning til elnettet på regionalt plan for hver producentgruppe inden for de af [kontrolkommissionen] fastsatte frister, men senest 180 dage efter en producents anmodning om at arrangere auktioner for en given producentgruppe og en given region. Alle producenter, som har underskrevet den hensigtsskrivelse, der er omhandlet i denne lovs artikel 14, stk. 11, og som har stillet den garanti for udførelse af producentens forpligtelser, der er omhandlet i lovens artikel 14, stk. 13, har ret til at deltage i auktionerne. [Kontrolkommissionen] fastsætter den maksimale sats på kvartalsbasis. Den deltager, som har tilbudt den laveste ønskede faste sats, vinder auktionerne, idet denne har kendskab til, at den maksimale installerede effekt i et produktionsanlæg i en auktionsregion ikke må udgøre mere end 40% af den maksimale effekt af denne regions varmeproduktion, som kan tilsluttes. [...]

[...]

6. [Kontrolkommissionen] foretager højst en gang i kvartalet en vurdering af udviklingen af kapacitet til produktion af elektricitet fra forskellige vedvarende energikilder under hensyntagen til den elektricitetsmængde, der rent faktisk er blevet produceret i det forløbne kalenderår, til den samlede installerede kapacitet i de fungerende anlæg og til den samlede installerede kapacitet i fastlagte anlæg. De faste satsers maksimale størrelse revideres på grundlag af en undersøgelse af udviklingen af kapaciteten til produktion af elektricitet fra vedvarende energikilder og af denne udviklings forenelighed med de formål og opgaver, der er fastsat i den nationale handlingsplan til fordel for vedvarende energi. Den reviderede, maksimale størrelse af de faste satser gælder kun for producenter, hvis anlæg er blevet godkendt til at producere elektricitet, efter at disse satser trådte i kraft.«

- 22 I henhold til disse regler indgår de producenter af elektricitet, der produceres fra vedvarende energikilder, som har vundet de i artikel 20, stk. 3, i loven om vedvarende energikilder fastsatte auktioner, for det første kontrakter med de virksomheder, som køber elektricitet, nemlig distributions- og transmissionsnetoperatører. For det andet kompenserer forvalteren disse virksomheders tab som følge af forhandlingen af den elektricitet, der købes i denne sammenhæng, med midlerne til tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren.

- 23 I medfør af denne lovgivning kompenseres de omkostninger, som distributions- og transmissionsnetoperatørerne har afholdt til afbalancering af produktion af den elektricitet, der er produceret fra vedvarende energikilder, med disse midler.

Regler for produktion af elektricitet i kraftvarmeanlæg

- 24 I henhold til dekret nr. 916 udgør elektricitet produceret i kraftvarmeanlæg, dvs. anlæg med en kombineret elektricitets- og varmeproduktion, en tjenesteydelse af offentlig interesse i elektricitetssektoren, forudsat at disse anlæg leverer varmen i opvarmningssystemer, og kraftvarmeproduktionen anses for effektiv.
- 25 I henhold til Elektros energijos supirkimo iš bendrų šilumos ir elektros energijos gamintojų taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakymu Nr. 1-219 (den litauiske energiministers bekendtgørelse nr. 1-219 om godkendelse af reglerne for indkøb af elektricitet fra kraftvarmeproducenter) af 24. november 2009 (Žin., 2009, nr. 140-6160) indgiver de producenter, der ønsker at levere sådanne tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, deres ansøgning til energiministeren.
- 26 Den litauiske regering godkender på energiministerens forslag listen over virksomheder, der er pålagt at levere sådanne tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, for det kommende kalenderår og fastsætter den maksimale elektricitetsmængde, der produceres i denne sammenhæng.
- 27 Herefter tilbyder den offentlige elektricitetsleverandør de elektricitetsproducenter, der leverer disse tjenesteydelser, for det kommende kalenderår kontrakter om indkøb af elektricitet, der produceres i kraftvarmeanlæg som tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, der skal underskrives inden den 31. december i det indeværende år, og forhandler de elektricitetsmængder, der månedligt skal købes, med dem. I medfør af disse kontrakter modtager leverandørerne af tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren en compensation for den elektricitet, som de har produceret og leveret på elnettet uden at overskride den fastsatte mængde, der udbetales direkte til dem af forvalteren.

Lovgivningen om elektricitetsforsyningssikkerhed

- 28 »Lietuvos Elektrinė«, der er en filial til AB »Lietuvos energijos gamyba«, blev udpeget som leverandør af tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren vedrørende elektricitetsforsyningssikkerheden for 2014.
- 29 Ved afgørelse nr. O3–703 af 22. november 2013 om Republikken Litauens elproduktion og om fastsættelse af indkøbsprisen for elektricitet produceret af Lietuvos Elektrinė fastsatte kontrolkommissionen denne indkøbspris for 2014 ved at taksere den på grundlag af en del, der repræsenterede de variable omkostninger, og en del, der repræsenterede de faste omkostninger.

Lovgivningen om NordBalt-projektet

- 30 Artikel 3 i Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos integracijos į Europos elektros energetikos sistemas įstatymas Nr. XI–2052 (lov nr. XI–2052 om integration af Republikken Litauens elnet i de europæiske elnet) af 12. juni 2012 (Žin., 2012, nr. 68-3465) bestemmer, at driften af tilslutningen af Republikken Litauens elektricitetstransmissionsnet med Kongeriget Sveriges elektricitetstransmissionsnet med henblik på at sikre det litauiske elnets fuldstændige integration i de europæiske elnet (herefter »NordBalt-projektet«) starter i 2015.

31 Denne lovs artikel 6, stk. 3, er affattet således:

»Gennemførelsen af integrationen af Republikken Litauens elnet i de europæiske elektricitetssystemer finansieres med de midler, der er bestemt til [tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren] i overensstemmelse med den fremgangsmåde, der er fastsat i elektricitetsloven. Der kan ligeledes anvendes støtte fra Den Europæiske Union i henhold til de ved loven fastsatte regler til delvist at finansiere gennemførelsen af denne integration, herunder støtte til energiprojekterne tildelt ved EU's flerårige finansielle ramme for 2014-2020, og (eller) af andre lovligt indhentede midler.«

32 Leveringen af tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren i NordBalt-projektet blev tildelt AB »Litgrid«, som driver transmissionsnet.

Lovgivningen om kompensation til ledere af solenergianlæg

33 I henhold til artikel 3, stk. 3, i Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2, 11, 13, 14, 16, 20, 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo įgyvendinimo įstatymas Nr. XII-170 (den litauiske lov nr. XII-170 om gennemførelse af lov om ændring og supplering af artikel 2, 11, 13, 14, 16, 20 og 21 i lov om energi fra vedvarende energikilder) af 17. januar 2013 (Žin., 2013, nr. 12-561) anerkendes de omkostninger til udvikling af projekter for solenergianlæg, for hvilke godkendelserne til at udvikle kapacitet til produktion af elektricitet fra vedvarende energikilder ved at bygge sådanne anlæg ikke er udstedt inden den dato, der var fastsat i den oprindelige lovgivning, eller ikke er blevet forlænget, som omkostninger forbundet med tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren.

34 I henhold til denne lov har personer, som har udviklet projekter til solenergianlæg, der bringes i fare ved den lovændring, som blev indført i 2013, mulighed for at anmode et kompensationsudvalg, der nedsættes af den litauiske regering, om at fastsætte den kompensation, som de har krav på som følge af de omkostninger, de har afholdt inden den 1. februar 2013. Forvalteren udbetaler denne kompensation direkte til disse personer.

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

35 Appellanterne i hovedsagen er litauiske selskaber, hvis virksomhed bl.a. består i at drive kraftvarmeanlæg, hvori den producerede elektricitet bruges til at opfylde deres egne økonomiske behov eller leveres til juridiske personer, der virker inden for deres driftsområde. De køber den manglende elektricitet fra uafhængige leverandører.

36 I medfør af den i hovedsagen omhandlede nationale lovgivning er appellanterne i hovedsagen forpligtede til at afholde omkostningerne til tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren. De skyldige beløb beregnes på grundlag af den elektricitetsmængde, som de selv producerer, eller som de erhverver fra uafhængige leverandører, og som de bruger til at opfylde deres økonomiske behov.

37 Ved den omtvistede afgørelse fastsatte kontrolkommissionen for 2014 de midler, der blev tildelt de forskellige tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, samt de afgifter, som de endelige elforbrugere og visse elproducenter, herunder appellanterne i hovedsagen, skulle betale.

38 Den 11. november 2013 anlagde appellanterne i hovedsagen sag for Vilniaus apygardos administracinis teismas (den regionale domstol i forvaltningsretlige sager i Vilnius, Litauen) med påstand om annullation af den omtvistede afgørelses punkt 1.2-1.4, 1.7, 2 og 3.

- 39 De anfægtede denne afgørelse og gjorde gældende, at den var ulovlig, eftersom den var en del af en statsstøtteordning, som var indført ved lovgivningen om tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, der i strid med artikel 108, stk. 3, TEUF blev gennemført uden forudgående anmeldelse til Europa-Kommissionen. De gjorde endvidere gældende, at afgifterne var for høje og ulovlige.
- 40 Ved dom af 9. februar 2016 forkastede Vilniaus apygardos administracinis teismas (den regionale domstol i forvaltningsretlige sager i Vilnius) appellanterne i hovedsagens påstande.
- 41 Den 23. februar 2016 har appellanterne iværksat appel for Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Litauens øverste forvaltningsdomstol) med påstand om ophævelse af dom af 9. februar 2016 og om, at der træffes afgørelse om søgsmålet i første instans. De har endvidere fremsat en begæring om, at Domstolen forelægger en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF.
- 42 Kontrolkommissionen, der er indstævnt i hovedsagen, samt de berørte tredjeparter, Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (den litauiske energiminister) og Baltpool, har nedlagt påstand om, at begæringen fremsat af appellanterne i hovedsagen forkastes.
- 43 I denne sammenhæng vedrører den forelæggende rets forespørgsel spørgsmålet om, hvorvidt visse elementer i tjenesteydelserne af offentlig interesse i elektricitetssektoren og finansieringen heraf skal anses for at udgøre statsstøtte i medfør af artikel 107, stk. 1, TEUF. Denne forespørgsel vedrører navnlig begrebet »statsmidler« som omhandlet i denne bestemmelse og de betingelser, der følger af dom af 24. juli 2003, Altmark Trans og Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415).
- 44 På denne baggrund har Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Litauens øverste forvaltningsdomstol) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »Skal de nationale retsforskrifter vedrørende (kompensation for) udførelse af [tjenesteydelser af offentlig interesse] i elektricitetssektoren og finansieringen heraf [...] – som er fastlagt i den litauiske lov om elektricitet, i den litauiske lov om energi fra vedvarende energikilder, i den litauiske lov om integration af elektricitetssystemet i de europæiske elektricitetssystemer, i den litauiske lov om gennemførelse af loven om ændring og til supplering af artikel 2, 11, 13, 14, 16, 20 og 21 i loven om energi fra vedvarende energikilder og i de retsforskrifter, der gennemfører disse love, herunder proceduren for udførelse af [tjenesteydelser af offentlig interesse] i elektricitetssektoren, godkendt ved [dekret nr. 916], [beskrivelsen af] proceduren for administration af midler til [tjenesteydelser af offentlig interesse] i elektricitetssektoren, godkendt ved [dekret nr. 1157] – som var i kraft i 2014, [...] eller dele deraf, betragtes som statsstøtte (en statsstøtteordning) som omhandlet i artikel 107, stk. 1, [TEUF], under hensyntagen til følgende spørgsmål,
- [1)] Skal artikel 107, stk. 1, TEUF, under omstændigheder som de i hovedsagen foreliggende, fortolkes således, at midler til [tjenesteydelser af offentlig interesse] i elektricitetssektoren skal betragtes som statsstøtte?
- [2)] Skal artikel 107, stk. 1, TEUF fortolkes således, at såfremt netoperatører (virksomheder) forpligtes til at købe elektricitet fra elproducenter til en fast pris (takst) og/eller bringe balance i elektriciteten, og netoperatørernes tab som følge af denne forpligtelse kompenseres ved midler, som muligvis kan tilskrives statsmidler, skal dette ikke anses for at udgøre statsstøtte, som ydes til elproducenterne gennem statsmidler?
- [3)] Skal artikel 107, stk. 1, TEUF fortolkes således, at den følgende støtte under omstændigheder som de i hovedsagen foreliggende skal eller ikke skal betragtes som selektiv og/eller [egnet] til at påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne: støtte til en virksomhed, som gennemfører et strategisk vigtigt projekt såsom »NordBalt«[-projektet], støtte til virksomheder, som har til

opgave at sikre elforsyningssikkerheden i en bestemt periode, støtte til kompensation for tab, der afspejler markedsforholdene og rent faktisk bæres af relevante personer såsom udviklere af solcelleanlæg, på grund af statens afvisning af at opfylde de indgåede forpligtelser (som følge af nationale lovændringer), støtte til virksomheder (netoperatører) med det formål at kompensere for faktiske tab i forbindelse med opfyldelse af forpligtelsen til at købe elektricitet til en fast pris hos elproducenter, der udfører [tjenesteydelser af offentlig interesse] i elektricitetssektoren, og til at bringe balance i elektriciteten?

- [4)] Skal artikel 107, stk. 1, TEUF, sammenholdt med artikel 106, stk. 2, TEUF, fortolkes således, at ordningen vedrørende [tjenesteydelser af offentlig interesse] i elektricitetssektoren (eller dele deraf) under omstændigheder som de i hovedsagen foreliggende skal anses for at opfylde kriterierne i præmis 88-93 i [...] dom af 24. juli 2003, Altmark Trans and Regierungspräsidium Magdeburg [(C-280/00, EU:C:2003:415)]?
- [5)] Skal artikel 107, stk. 1, TEUF fortolkes således, at ordningen vedrørende [tjenesteydelser af offentlig interesse] i elektricitetssektoren (eller en del deraf) under omstændigheder som i denne sag foreliggende fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencen?»

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

- 45 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om artikel 107, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at midler, som er bestemt til at finansiere en ordning for tjenesteydelser af offentlig interesse, såsom tjenesteydelserne af offentlig interesse i elektricitetssektoren, udgør statsmidler som omhandlet i denne bestemmelse.
- 46 Det skal indledningsvis bemærkes, at kvalificeringen af »statsstøtte« i henhold til artikel 107, stk. 1, TEUF forudsætter opfyldelse af fire betingelser, nemlig at der skal foreligge en statslig foranstaltning eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler, og at denne foranstaltning skal kunne påvirke samhandelen mellem medlemsstater, give modtageren en fordel og fordreje eller true med at fordreje konkurrencen (dom af 17.3.1993, Sloman Neptun, C-72/91 og C-73/91, EU:C:1993:97, præmis 18, af 19.12.2013, Association Vent De Colère! m.fl., C-262/12, EU:C:2013:851, præmis 15, og af 13.9.2017, ENEA, C-329/15, EU:C:2017:671, præmis 17).
- 47 Det skal ligeledes bemærkes, at betingelsen for at anse fordele for »støtte« som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF for det første er, at disse ydes direkte eller indirekte ved hjælp af statsmidler, og for det andet, at de kan tilregnes staten (dom af 19.12.2013, Association Vent De Colère! m.fl., C-262/12, EU:C:2013:851, præmis 16, og af 13.9.2017, ENEA, C-329/15, EU:C:2017:671, præmis 20 og den deri nævnte retspraksis).
- 48 For det første skal der med henblik på at vurdere, om en foranstaltning kan tilregnes staten, foretages en undersøgelse af, om de offentlige myndigheder var impliceret i vedtagelsen af disse foranstaltninger (dom af 19.12.2013, Association Vent De Colère! m.fl., C-262/12, EU:C:2013:851, præmis 17, og af 13.9.2017, ENEA, C-329/15, EU:C:2017:671, præmis 21).
- 49 Som det fremgår af nærværende doms præmis 5-34, blev såvel de forskellige tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren som deres fremgangsmåde i hovedsagen vedtaget af staten ved forskellige love og regeringsdekreter. De skal således anses for at kunne tilregnes staten, hvilket ingen af de berørte parter i øvrigt har bestridt.

- 50 For det andet skal det med henblik på at afgøre, om fordelene er ydet direkte eller indirekte ved hjælp af statsmidler, bemærkes, at det følger af Domstolens faste praksis, at det i artikel 107, stk. 1, TEUF fastsatte forbud både omfatter støtte, der ydes direkte af staten eller ved hjælp af statsmidler, og støtte ydet af offentlige eller private organer, som staten opretter eller udpeger til at forvalte støtten (dom af 22.3.1977, Steinike & Weinlig, 78/76, EU:C:1977:52, præmis 21, af 19.12.2013, Association Vent De Colère! m.fl., C-262/12, EU:C:2013:851, præmis 20, og af 13.9.2017, ENEA, C-329/15, EU:C:2017:671, præmis 23).
- 51 Det bør derfor ikke være muligt efter EU-retten at omgå statsstøttere reglerne blot ved at oprette selvstændige institutioner, som foretager støttetildelingen (dom af 16.5.2002, Frankrig mod Kommissionen, C-482/99, EU:C:2002:294, præmis 23, og af 9.11.2017, Kommissionen mod TV2/Danmark, C-656/15 P, EU:C:2017:836, præmis 45).
- 52 Ifølge Domstolens praksis kan en foranstaltning, der bl.a. består i en forpligtelse til køb af energi, ligeledes være omfattet af begrebet »støtte«, selv om den ikke indebærer en overførsel af statslige midler (jf. i denne retning dom af 19.12.2013, Association Vent De Colère! m.fl., C-262/12, EU:C:2013:851, præmis 19, og af 13.9.2017, ENEA, C-329/15, EU:C:2017:671, præmis 24).
- 53 Artikel 107, stk. 1, TEUF omfatter nemlig alle økonomiske midler, som de offentlige myndigheder faktisk kan anvende til at støtte virksomheder, uden at det har nogen betydning, om disse midler til stadighed udgør en del af statens formue. Det er ikke nødvendigt, at de beløb, som er anvendt til den pågældende foranstaltning, tilhører statskassen, men det er tilstrækkeligt for at anse dem for »statsmidler«, at de til stadighed er under de offentlige myndigheders kontrol og dermed står til rådighed for de kompetente nationale myndigheder (dom af 19.12.2013, Association Vent De Colère! m.fl., C-262/12, EU:C:2013:851, præmis 21, og af 13.9.2017, ENEA, C-329/15, EU:C:2017:671, præmis 25 og den deri nævnte retspraksis).
- 54 Domstolen har nærmere bestemt fastslået, at midler, der hidrører fra de obligatoriske bidrag, som statens lovgivning foreskriver, som bestyres og fordeles i henhold til denne lovgivning, må betragtes som statsmidler i henhold til artikel 107, stk. 1, TEUF, også selv om de bliver administreret af institutioner, der ikke henhører under den offentlige myndighed (dom af 2.7.1974, Italien mod Kommissionen, 173/73, EU:C:1974:71, præmis 35, og af 19.12.2013, Association Vent De Colère! m.fl., C-262/12, EU:C:2013:851, præmis 25).
- 55 Den afgørende faktor er i denne henseende, at sådanne enheder har bemyndigelse fra staten til at forvalte statsmidler og ikke blot er pålagt en forpligtelse til køb for deres egne finansielle midler (jf. i denne retning dom af 17.7.2008, Essent Netwerk Noord m.fl., C-206/06, EU:C:2008:413, præmis 74, af 19.12.2013, Association Vent De Colère! m.fl., C-262/12, EU:C:2013:851, præmis 30 og 35, og af 13.9.2017, ENEA, C-329/15, EU:C:2017:671, præmis 26 og 30).
- 56 I det foreliggende tilfælde fremgår det af sagsakterne for Domstolen, at ordningen vedrørende tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren er kendetegnet ved følgende elementer.
- 57 De endelige forbrugere pålægges ved denne ordning en forpligtelse til at betale distributions- og transmissionsnetoperatørerne et bidrag, som er en del af elektricitetstaksten, der forhøjer elprisen, og hvis konkrete størrelse i forhold til brugte kilowatttimer fastsættes af kontrolkommissionen i henhold til elektricitetslovens artikel 9, stk. 1, nr. 7. De elektricitetsproducenter, der bruger den elektricitet, som de producerer, til deres eget behov, er ligeledes underlagt denne ordning og pålægges en anden takst, der fastsættes af kontrolkommissionen i forhold til brugte kilowatttimer, end den, der gælder for de endelige forbrugere.

- 58 Som det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, tager kontrolkommissionen ved fastsættelsen af disse takster for hvert år hensyn til behovet for midler til tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren for denne periode og til den elektricitetsmængde, som forventes brugt i samme periode.
- 59 Herefter betales de beløb, som distributions- og transmissionsnetoperatørerne opkræver i denne forbindelse, til forvalteren, der, som parterne i hovedsagen og den litauiske regering har præciseret i retsmødet, i medfør af punkt 4.6 i dekret nr. 1157 kontrolleres direkte eller indirekte af staten. På grundlag af disse beløb skal forvalteren beregne de midler, der afsættes til tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, og fordele dem mellem de forskellige leverandører af disse tjenesteydelser, idet der maksimalt fratrækkes 500 000 litauiske litas (LTL) (ca. 145 000 EUR) årligt, som dækker dennes forvaltningsudgifter.
- 60 Derfor udbetaler forvalteren midler til forskellige leverandører af tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, hvis navne i overensstemmelse med punkt 11 i den dekret nr. 916 bilagte beskrivelse godkendes af den litauiske regering, undtaget hvad angår elproducenter, som producerer elektricitet fra vedvarende energikilder, og som kontrolkommissionen har udvalgt efter procedurerne for udbud på auktion af promotionskvoter.
- 61 I medfør heraf begunstiges distributions- og transmissionsnetoperatørerne af midlerne til tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren med henblik på, at de kompenseres for de ekstra udgifter, som de ifalder, som følge af den forpligtelse, de er pålagt, til at købe elektricitet, der fremstilles fra vedvarende energikilder, og til at afbalancere denne.
- 62 Den forelæggende ret har endelig anført, at de midler, der udbetales til leverandører af tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, tilsigter at kompensere for de forpligtelser, som de er pålagt af staten inden for rammerne af disse tjenesteydelser.
- 63 Følgelig er ordningen for tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren støttet på dels flere forpligtelser, som pålægges såvel de økonomiske aktører som de endelige forbrugere, dels på indgreb fra det eneste organ, der forvalter midlerne til disse tjenesteydelser, som er et organ, der direkte eller indirekte kontrolleres af staten.
- 64 Midlerne til tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren opkræves således af distributions- og transmissionsnetoperatørerne fra alle de endelige elforbrugere, uden at der er lovlige undtagelser hertil. En sådan betalingsforpligtelse, der er pålagt ved ordningen for tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, har således karakter af et obligatorisk bidrag. Disse netoperatører er i medfør af denne ordning endvidere forpligtede til at erhverve tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren fra forskellige leverandører, uden at de har mulighed for ikke at underkaste sig denne forpligtelse.
- 65 Henset til den i nærværende doms præmis 54 nævnte retspraksis kan sådanne midler betragtes som statsmidler i henhold til artikel 107, stk. 1, TEUF, også selv om de bliver administreret af enheder, der ikke henhører under den offentlige myndighed.
- 66 Endvidere fordeles de midler, der er bestemt til tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, mellem leverandørerne heraf i henhold til ordningen for disse tjenesteydelser af et offentligt kontrolleret organ, der ifølge oplysningerne i sagsakterne for Domstolen ikke har skønsmagter hvad angår afgørelsen af, hvad disse midler anvendes til. Endvidere fastlægger såvel dekret nr. 1157 som afgørelser fra kontrolkommissionen, der er et offentligt organ, nemlig netop reglerne for beregningen af de midler til tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, der skal udbetales til leverandørerne af disse tjenesteydelser. En sådan omstændighed viser, at midlerne, som generaladvokaten har bemærket i punkt 32 i forslaget til afgørelse, nøje skal følge den retning, som er fastsat ved denne ordning.

- 67 Under sådanne omstændigheder skal midlerne til tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren anses for at være under offentlig kontrol.
- 68 Som Domstolen tidligere har fastslået, udgør en mekanisme for kompensation af de meromkostninger, som finansieres af alle de endelige elforbrugere på det nationale område, hvorefter de således opkrævede summer i henhold til medlemsstatens lovgivning fordeles blandt berettigede virksomheder af en offentlig enhed, støtte, der ydes ved hjælp af statsmidler som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF (jf. i denne retning dom af 19.12.2013, Association Vent De Colère! m.fl., C-262/12, EU:C:2013:851, præmis 37, og kendelse af 22.10.2014, Elcogás, C-275/13, ikke trykt i Sml., EU:C:2014:2314, præmis 30).
- 69 Endvidere adskiller en situation som den i hovedsagen omhandlede sig fra de situationer, på baggrund af hvilke Domstolen har fastslået, at en forpligtelse, der påhviler de private elforsyningsvirksomheder til at købe elektricitet fremstillet fra vedvarende energikilder til fastsatte mindstepriser, ikke kan anses for støtte, der ydes ved hjælp af statsmidler, eftersom ingen direkte eller indirekte overførsel af statsmidler til producenterne af denne type elektricitet finder sted (jf. i denne retning dom af 13.3.2001, PreussenElektra, C-379/98, EU:C:2001:160, præmis 59, og af 19.12.2013, Association Vent De Colère! m.fl., C-262/12, EU:C:2013:851, præmis 34).
- 70 I disse situationer har Domstolen nemlig bemærket, at de private virksomheder ikke var udpeget af den pågældende medlemsstat til at administrere statsmidler, men var bundet af en forpligtelse til køb for deres egne finansielle midler (jf. i denne retning dom af 17.7.2008, Essent Netwerk Noord m.fl., C-206/06, EU:C:2008:413, præmis 74, og af 19.12.2013, Association Vent De Colère! m.fl., C-262/12, EU:C:2013:851, præmis 35).
- 71 I det foreliggende tilfælde ses det dels, at forvalteren er udpeget til at forvalte et obligatorisk bidrag, som er pålagt alle endelige elforbrugere, og som udgør statsmidler, dels at den forpligtelse til at købe tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, der er pålagt distributions- og transmissionsnetoperatører, kompenseres ved, at midlerne til disse tjenesteydelser udbetales til disse operatører.
- 72 Det første spørgsmål skal derfor besvares med, at artikel 107, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at midler, der er bestemt til at finansiere en ordning for tjenesteydelser af offentlig interesse, som tjenesteydelserne af offentlig interesse i elektricitetssektoren, udgør statsmidler som omhandlet i denne bestemmelse.

Det andet spørgsmål

- 73 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 107, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at såfremt distributions- og transmissionsnetoperatørerne modtager de midler, som er bestemt til at finansiere tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, som kompensation for det tab, de lider ved forpligtelsen til at købe elektricitet fra bestemte elproducenter til en fast pris og til at afbalancere denne, udgør denne kompensation en fordel som omhandlet i denne bestemmelse, som er indrømmet elproducenterne.
- 74 I denne forbindelse bemærkes, at foranstaltninger – uanset hvilken form de end måtte have – anses for statsstøtte, hvis de direkte eller indirekte kan favorisere visse virksomheder, eller den begunstigede virksomhed opnår en økonomisk fordel, som den ikke ville have opnået under sædvanlige markedsvilkår (dom af 17.7.2008, Essent Netwerk Noord m.fl., C-206/06, EU:C:2008:413, præmis 79, og af 27.6.2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, præmis 65).

- 75 Det skal ligeledes bemærkes, at en fordel, der indrømmes bestemte fysiske eller juridiske personer direkte, i henhold til retspraksis kan udgøre en indirekte fordel og dermed statsstøtte for andre fysiske eller juridiske personer, som er virksomheder (jf. i denne retning dom af 13.6.2002, *Nederlandene mod Kommissionen*, C-382/99, EU:C:2002:363, præmis 38 og 60-66).
- 76 I det foreliggende tilfælde fremgår det af artikel 20 i lov om vedvarende energikilder, at distributions- og transmissionsnetoperatørerne som virksomheder, der køber elektricitet, er forpligtede til at købe elektricitet, der produceres fra vedvarende energikilder, til en fast sats, som kan overstige omkostningerne til den elektricitet, som producenterne af en sådan elektricitet sælger. Ikke desto mindre kompenseres det tab, som disse operatører lider, med de midler, der er bestemt til tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, som udbetales af forvalteren.
- 77 Selv om de beløb, der skal kompensere dette tab, udbetales til distributions- og transmissionsnetoperatørerne, fremgår det, at det i en situation som den i hovedsagen omhandlede er producenterne af elektricitet fra vedvarende energikilder, som indirekte er de faktisk begunstigede af den støtte, som denne kompensationsmekanisme indebærer.
- 78 For det første er kompensationen for det tab, som disse operatører lider, med de midler, der er bestemt til tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, nemlig snævert forbundet med den fordel, der er fastsat for producenter af elektricitet fra vedvarende energikilder, som det foreskrives i artikel 20, stk. 2, i lov om vedvarende energikilder, når det heri fremhæves, at produktionen af en sådan elektricitet tilskyndes i overensstemmelse med proceduren inden for tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren »ved udbetaling af forskellen mellem den faste sats, der er fastsat for en producent, og den sats, som er fastsat for den elektricitet, som denne producent sælger«. Denne forskel svarer til meromkostningerne eller til de tab, som disse operatører har lidt, som er kompenseret med de midler, der er bestemt til tjenesteydelserne af offentlig interesse i elektricitetssektoren.
- 79 For det andet forpligter ingen bestemmelse i lov om vedvarende energikilder producenter af elektricitet fra sådanne kilder til at deltage i de auktioner, som giver dem mulighed for eventuelt at være begunstigede af den sats, der er nævnt i ovenstående præmis. I denne sammenhæng medfører deres deltagelse i salgsmekanismen og udbetalingen af kompensationen til distributions- og transmissionsnetoperatørerne, at disse producenter får mulighed for at sælge elektricitetsmængder til en højere pris end den normale markedspris eller under alle omstændigheder sælge større mængder.
- 80 Det andet spørgsmål skal dermed besvares med, at artikel 107, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at såfremt distributions- og transmissionsnetoperatørerne modtager de midler, som er bestemt til at finansiere tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, som kompensation for det tab, de lider ved forpligtelsen til at købe elektricitet fra bestemte elproducenter til en fast pris og til at afbalancere denne, udgør denne kompensation en fordel som omhandlet i denne bestemmelse, som er indrømmet elproducenterne.

Det tredje spørgsmål

- 81 Med det tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 107, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at midler, som er bestemt til visse leverandører af tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, skal anses for at give disse en selektiv fordel som omhandlet i denne bestemmelse, der kan påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne.
- 82 Den forelæggende ret har omtalt fire kategorier af midler, der er bestemt til tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren. Der er tale om den virksomhed, der gennemfører det strategisk vigtige NordBalt-projekt, virksomheder, som er overdraget elektricitetsforsyningssikkerheden for en bestemt periode, de forvaltere af solenergianlæg, som er berørt af statens afslag på at udføre sine forpligtelser, og som kompenseres for de tab, de reelt er påført svarende til markedsvilkårene, og distributions- og

transmissionsnetoperatørerne som følge af kompensationen for det tab, som de reelt har lidt ved gennemførelsen af forpligtelsen til at købe elektricitet fra elproducenter, der leverer tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren til en fast pris, og til at afbalancere denne.

- 83 Det skal for det første bemærkes, at foranstaltninger – uanset hvilken form de end måtte have – anses for statsstøtte, hvis de direkte eller indirekte kan favorisere visse virksomheder, eller den begunstigede virksomhed opnår en økonomisk fordel, som den ikke ville have opnået under sædvanlige markedsvilkår (dom af 17.7.2008, Essent Netwerk Noord m.fl., C-206/06, EU:C:2008:413, præmis 79, og af 27.6.2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, præmis 65).
- 84 I denne forbindelse har Domstolen fastslået, at bedømmelsen af denne betingelse om, at fordelene skal være selektiv, kræver en stillingtagen til, om en national foranstaltning som led i en bestemt retlig ordning kan begunstige »visse virksomheder eller visse produktioner« i forhold til andre virksomheder, der under hensyntagen til formålet med den nævnte ordning befinder sig i en tilsvarende faktisk og retlig situation og således er udsat for en differentieret behandling, der i det væsentlige kan betegnes som »forskelsbehandling« (dom af 14.1.2015, Eventech, C-518/13, EU:C:2015:9, præmis 53-55, og af 21.12.2016, Kommissionen mod World Duty Free Group m.fl., C-20/15 P og C-21/15 P, EU:C:2016:981, præmis 54).
- 85 Alle de økonomiske aktører, der er nævnt i nærværende doms præmis 82, er begunstigede af de midler, som er bestemt til tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, og som – i det omfang de tilsigter at kompensere for disse operatørers meromkostninger – kan kvalificeres som »en selektiv fordel, som er tildelt ved hjælp af statsmidler«.
- 86 Artikel 107, stk. 1, TEUF sonderer nemlig ikke ud fra grundene til eller formålet med de statslige interventioner, men definerer disse i kraft af deres virkninger og således uafhængigt af de anvendte teknikker (dom af 15.11.2011, Kommissionen og Spanien mod Government of Gibraltar og Det Forenede Kongerige, C-106/09 P og C-107/09 P, EU:C:2011:732, præmis 87, og af 21.12.2016, Kommissionen mod Hansestadt Lübeck, C-524/14 P, EU:C:2016:971, præmis 48).
- 87 Det fremgår af de oplysninger, som den forelæggende ret har fremlagt, og af de berørte parter præciseringer i deres bemærkninger indleveret til Domstolen, at hver af de kategorier af operatører, der nævnes i nærværende doms præmis 82, indrømmes en fordel på et selektivt grundlag. Som det fremgår af dekret nr. 916, er reglerne for tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren nemlig kun til fordel for bestemte elproducenter, herunder navnlig dem, der producerer elektricitet fra vedvarende energikilder eller ved kraftvarmeproduktion, samt dem, der bidrager til forsyningssikkerheden, til den nationale sikkerhed eller energiuafhængighed, til det nationale energinets sikkerhed og pålidelighed eller til gennemførelsen af projekter vedvarende forsyningsstrategier. Endvidere udpeger den litauiske regering hver af disse operatører, bortset fra driftslederne af de solenergianlæg, som er berørte af statens afslag på at udføre sine forpligtelser, ved navn som potentielt begunstiget af de midler, der er bestemt til tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, i henhold til punkt 11 og 11¹ i den dekret nr. 916 bilagte beskrivelse.
- 88 Med forbehold for den kontrol, som den forelæggende ret skal foretage, skal artikel 107, stk. 1, TEUF fortolkes således, at midler, som er bestemt til visse leverandører af tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, skal anses for at give disse en selektiv fordel som omhandlet i denne bestemmelse.
- 89 For det andet skal det med henblik på kvalificeringen af en national foranstaltning som »statsstøtte« ikke godtgøres, at støtten reelt påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne og faktisk fordrejer konkurrencen, men det skal alene undersøges, om støtten kan påvirke denne samhandel (dom af 26.10.2016, Orange mod Kommissionen, C-211/15 P, EU:C:2016:798, præmis 64, og af 18.5.2017, Fondul Proprietatea, C-150/16, EU:C:2017:388, præmis 29).

- 90 Skaden på samhandelen mellem medlemsstaterne kan dog ikke være rent hypotetisk eller formodet. Det skal således undersøges, hvad årsagen er til, at den pågældende foranstaltning har den forventede virkning at kunne påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne (dom af 18.5.2017, *Fondul Proprietatea*, C-150/16, EU:C:2017:388, præmis 30 og den deri nævnte retspraksis).
- 91 Det fremgår i denne forbindelse af oplysningerne fra den forelæggende ret og af de bemærkninger, som Baltpool har afgivet i retsmødet, at der i 2014 allerede fandtes samhandel mellem Republikken Litauen og de øvrige medlemsstater på elektricitetsmarkedet som følge af forbindelser med elnetterne i Republikken Estland og Republikken Letland, der blev brugt til import af elektricitet. Disse oplysninger, som den litauiske regering ikke har bestridt, relativiserer dennes argument om, at elektricitetsmarkedet i dette land var relativt isoleret.
- 92 Når en støtte, der er ydet af en medlemsstat, styrker en virksomheds stilling i forhold til andre virksomheder, som den konkurrerer med i samhandelen inden for Fællesskabet, må det endvidere antages, at denne samhandel påvirkes af støtten (dom af 10.1.2006, *Cassa di Risparmio di Firenze m.fl.*, C-222/04, EU:C:2006:8, præmis 141, og af 18.5.2017, *Fondul Proprietatea*, C-150/16, EU:C:2017:388, præmis 31).
- 93 Herved er det ikke nødvendigt, at de begunstigede virksomheder selv tager del i samhandelen inden for Fællesskabet. Når en medlemsstat tildeler støtte til virksomheder, kan den indenlandske aktivitet nemlig fastholdes eller styrkes, hvilket vil svække andre medlemsstaters virksomheders mulighed for at etablere sig på denne medlemsstats marked (dom af 14.1.2015, *Eventech*, C-518/13, EU:C:2015:9, præmis 67, og af 18.5.2017, *Fondul Proprietatea*, C-150/16, EU:C:2017:388, præmis 32).
- 94 Den omstændighed, at en økonomisk sektor såsom energisektoren har været genstand for liberalisering på EU-plan, er desuden tilstrækkelig med henblik på redegørelsen for støttens faktiske eller potentielle påvirkning af samhandelen mellem medlemsstaterne (jf. i denne retning dom af 5.3.2015, *Banco Privado Português og Massa Insolvente do Banco Privado Português*, C-667/13, EU:C:2015:151, præmis 51, og af 18.5.2017, *Fondul Proprietatea*, C-150/16, EU:C:2017:388, præmis 34).
- 95 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at direktiv 2009/72 liberaliserede elektricitetsmarkedet fuldstændigt inden for Unionen, og på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen skulle medlemsstaterne have vedtaget de nødvendige love og administrative bestemmelser til gennemførelse af dette direktiv.
- 96 For så vidt som elektriciteten er genstand for grænseoverskridende handel, kan tildelingen af de midler, der er bestemt til tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, til de leverandører af disse tjenesteydelser, der er nævnt i nærværende doms præmis 82, påvirke samhandelen mellem disse stater (jf. i denne retning dom af 18.5.2017, *Fondul Proprietatea*, C-150/16, EU:C:2017:388, præmis 35).
- 97 Med henblik på at vurdere påvirkningen af samhandelen mellem medlemsstaterne for hver af de kategorier af leverandører af tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, der er nævnt i nærværende doms præmis 82, tilkommer det imidlertid den forelæggende ret at tage hensyn til de særlige kendetegn ved udøvelsen af den aktivitet, der er genstand for en kompensation ved udbetalingen af de midler, der er bestemt til disse leverandører, for at afgøre, om udbetalingen af disse midler til disse leverandører kan styrke deres situation på det litauiske elektricitetsmarked i forhold til andre konkurrerende virksomheder i samhandelen mellem medlemsstaterne.
- 98 Det tredje spørgsmål skal derfor besvares med, at artikel 107, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at midler, som er bestemt til visse leverandører af tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, i en situation som den i hovedsagen omhandlede skal anses for at give disse en selektiv fordel som omhandlet i denne bestemmelse og for at kunne påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne.

Det fjerde spørgsmål

- 99 Med det fjerde spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 107, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at en ordning som ordningen vedrørende tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren skal anses for at være en kompensation, der er et vederlag for de af de begunstigede virksomheder leverede ydelser til opfyldelse af forpligtelser til offentlig tjeneste som omhandlet i dom af 24. juli 2003, Altmark Trans og Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415).
- 100 Domstolen har i denne forbindelse præciseret, at for så vidt som en statslig foranstaltning må betragtes som en kompensation, der er et vederlag for de af de begunstigede virksomheder leverede ydelser til opfyldelse af forpligtelser til offentlig tjeneste, således at disse virksomheder reelt ikke har en økonomisk fordel, og denne foranstaltning således ikke har den virkning at sætte disse virksomheder i en konkurrencemæssigt fordelagtig position i forhold til de virksomheder, der konkurrerer med dem, falder en sådan støtte ikke ind under artikel 107, stk. 1, TEUF (dom af 24.7.2003, Altmark Trans og Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, EU:C:2003:415, præmis 87, og af 8.3.2017, Viasat Broadcasting UK mod Kommissionen, C-660/15 P, EU:C:2017:178, præmis 25).
- 101 I henhold til præmis 88-93 i dom af 24. juli 2003, Altmark Trans og Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415), skal en sådan støtte for at kunne undgå at blive kvalificeret som »statsstøtte« opfylde et bestemt antal betingelser. For det første skal den begunstigede virksomhed faktisk være pålagt at opfylde forpligtelser til offentlig tjeneste, og disse forpligtelser skal være klart defineret. For det andet skal de kriterier, der danner grundlag for beregningen af kompensationen, være fastlagt på forhånd på en objektiv og gennemsigtig måde. For det tredje må kompensationen ikke overstige, hvad der er nødvendigt for helt eller delvis at dække de udgifter, der er afholdt ved opfyldelsen af forpligtelserne til offentlig tjeneste. For det fjerde skal størrelsen af den nødvendige kompensation fastlægges på grundlag af en analyse af de omkostninger, som en gennemsnitsvirksomhed, der er veldrevet og tilstrækkeligt udstyret til at kunne opfylde de stillede krav til den offentlige tjeneste, ville have ved at opfylde forpligtelserne.
- 102 Efterprøvelsen af overholdelsen af de betingelser, der opstilles ved retspraksis som følge af denne dom, foretages med henblik på at afgøre, om de omhandlede foranstaltninger skal kvalificeres som »statsstøtte«, hvilket er et spørgsmål, der går forud for spørgsmålet om, hvorvidt det i givet fald skal undersøges, om en støtte, der er uforenelig, ikke desto mindre er nødvendig for opfyldelsen af den opgave, modtageren af den omhandlede foranstaltning er blevet pålagt som omhandlet i artikel 106, stk. 2, TEUF (dom af 8.3.2017, Viasat Broadcasting UK mod Kommissionen, C-660/15 P, EU:C:2017:178, præmis 34).
- 103 Derimod finder de betingelser, der er opstillet ved den nævnte retspraksis, ikke længere anvendelse, når det fastslås, at en foranstaltning skal kvalificeres som »støtte« – bl.a. fordi den begunstigede virksomhed ikke kan bestå testen med sammenligning med en gennemsnitsvirksomhed, der er veldrevet og tilstrækkeligt udstyret til at kunne opfylde de stillede krav til den offentlige tjeneste – og det skal undersøges, om støtten kan begrundes som omhandlet i artikel 106, stk. 2, TEUF (dom af 8.3.2017, Viasat Broadcasting UK mod Kommissionen, C-660/15 P, EU:C:2017:178, præmis 35).
- 104 For det første skal det bemærkes, at medlemsstaterne har ret til under overholdelse af EU-retten at fastlægge rækkevidden og tilrettelæggelsen af deres tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse under særlig hensyntagen til egne indenrigspolitiske mål, og at de i denne henseende er tillagt vide skønsmålinger, som kun kan anfægtes i tilfælde af en åbenbar fejl (dom af 20.12.2017, Comunidad Autónoma del País Vasco m.fl. mod Kommissionen, C-66/16 P – C-69/16 P, EU:C:2017:999, præmis 69 og 70).

- 105 Herom bestemmer artikel 3, stk. 2, i direktiv 2009/72, at medlemsstaterne ud fra almindelig økonomisk interesse kan pålægge virksomheder i elektricitetssektoren forpligtelser til offentlig tjeneste, som kan omfatte leveringernes sikkerhed, herunder forsyningssikkerhed, regelmæssighed, kvalitet og pris samt miljøbeskyttelse, heriblandt energieffektivitet, energi fra vedvarende energikilder og klimabeskyttelse.
- 106 Det tilkommer i denne forbindelse den forelæggende ret at sikre, at Republikken Litauen ved definitionen af tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren anvendte sin skønsmagt uden at foretage en åbenbart urigtig vurdering, bl.a. henset til de formål, som forfølges med disse tjenesteydelser, som skal have forbindelse med de formål, der omhandles i artikel 3, stk. 2, i direktiv 2009/72.
- 107 For det andet fremgår det af logikken i den undtagelse, der er fastsat ved dom af 24. juli 2003, Altmark Trans og Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415), at den første betingelse, der er fastsat i denne dom, som generaladvokaten har anført i punkt 78 i forslaget til afgørelse, forudsætter, at den virksomhed, der er begunstiget heraf, underkastes en egentlig forpligtelse til at levere den pågældende tjenesteydelse på de givne betingelser, og ikke at virksomheden alene har tilladelse til at levere en sådan tjenesteydelse.
- 108 Henset til de oplysninger, som den forelæggende ret har indgivet om såvel de nationale retsfor skrifter som de faktiske omstændigheder, kan der med rimelighed rejses tvivl om, hvorvidt flere af tjenesteydelserne af offentlig interesse i elektricitetssektoren umiddelbart opfylder en sådan betingelse.
- 109 Dette gælder for det første for producenterne af elektricitet fra vedvarende energikilder. Disse er nemlig i henhold til national ret på ingen måde forpligtet til at levere den elektricitet, de producerer, på særlige betingelser, der bl.a. vedrører den universelle anvendelse eller varigheden af de tjenesteydelser, der skal leveres. Tværtimod forpligter producenterne af denne type elektricitet sig i henhold til artikel 20 i loven om vedvarende energikilder alene til at sælge den producerede elektricitet, og forvalterne af distributions- og transmissionsnettene forpligter sig til at købe den, hvilke transaktioner udmønter sig i frivilligt indgåede aftaler.
- 110 For det andet kan der foretages en lignende konstatering hvad angår produktionen af elektricitet i kraftvarmeverker. Det kan endvidere konstateres, at de pågældende producenter er frivilligt omfattet af ordningen for tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, eftersom det følger af bekendtgørelse nr. 1-219, at disse producenter indgiver en ansøgning til den litauiske energiminister om deltagelse i disse tjenesteydelser. Når denne ansøgning er accepteret, leveres den elektricitet, der stammer fra kraftvarmeproduktion, som led i kontrakter, der er indgået med den offentlige elektricitetsleverandør, hvori udelukkende den maksimale elektricitetsmængde, der skal leveres, fastsættes ved den litauiske regerings afgørelse.
- 111 På denne baggrund tilkommer det den forelæggende ret at efterprøve, om disse to kategorier af elektricitetsproducenter alligevel er underlagt bindende forpligtelser pålagt af den litauiske regering.
- 112 For det tredje skal det mere grundlæggende bemærkes, at de midler, der er bestemt til tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren med henblik på at kompensere for udgifterne til udvikling af projekter for solenergianlæg, ikke synes at vedrøre nogen levering af tjenesteydelser, som foretages af den, der driver disse anlæg, til fordel for de endelige forbrugere eller operatører i elektricitetssektoren i Litauen. Formålet med disse tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren er at kompensere for det tab, som disse driftsansvarlige ifalder som følge af den ændring, der blev indført i litauisk lov i løbet af 2013, som bevirkede, at de autorisationer, som de var begunstiget af til drift af disse anlæg, ikke blev gennemført. Det synes endvidere ikke umiddelbart åbenbart, at den således kompenserede »aktivitet« har forbindelse med et af de formål, der er opregnet i artikel 3, stk. 2, i direktiv 2009/72, som de forpligtelser til offentlig tjeneste, medlemsstaterne kan pålægge operatørerne i elektricitetssektoren, kan henføres under.

- 113 For det tredje pålægger den anden og den tredje betingelse, der er fastsat i dom af 24. juli 2003, Altmark Trans og Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415), at de parametre, som ligger til grund for beregningen af kompensationen, fastsættes på forhånd og gennemsigtigt, og at kompensationen ikke overstiger, hvad der er nødvendigt for at dække alle eller en del af de omkostninger, som forårsages af gennemførelsen af disse forpligtelser til offentlig tjeneste.
- 114 De oplysninger, som den forelæggende ret har afgivet i sin anmodning om præjudiciel afgørelse, giver, selv om de er blevet afklaret ved de berørte parter bemærkninger, ikke mulighed for at afgøre, i hvilket omfang disse to betingelser, som skal sikre, at der ikke udbetales overkompensation til de virksomheder, der er pålagt at udføre forpligtelser til offentlig tjeneste, er opfyldt i dette tilfælde.
- 115 Det forholder sig således for tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren hvad for det første angår opretholdelsen af reservekapacitet i udvalgte kraftværker, hvis virksomhed er nødvendig for at sikre den nationale energisikkerhed, og for det andet hvad angår udviklingen af kapacitet til elproduktion, der har betydelig strategisk betydning for at sikre energinettets sikkerhed og pålidelighed eller statens energiuafhængighed, som er omtalt i punkt 7.4 og 7.5 i den dekret nr. 916 bilagte beskrivelse. Den forelæggende ret har i denne henseende ikke fremlagt oplysninger om fremgangsmåderne for beregningen af de midler, der er bestemt til disse tjenesteydelser.
- 116 Det samme gælder for tjenesteydelserne af offentlig interesse i elektricitetssektoren vedrørende elektricitetsforsyningssikkerheden, for hvilken alene indkøbsprisen på elektricitet, som takseres på grundlag af en del, der svarer til dækningen af de variable udgifter, og en del, der svarer til dækningen af de faste udgifter, fremgår af lovgivningen herom, som den forelæggende ret har fremlagt.
- 117 Det tilkommer således denne retsinstans at efterprøve, at national ret, der gælder for de i nærværende doms præmis 115 og 116 nævnte kategorier af leverandører af tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, bestemmer, at de parametre, som ligger til grund for beregningen af den kompensation, der udbetales til disse forskellige leverandører, fastsættes på forhånd og gennemsigtigt, og at kompensationen ikke overstiger, hvad der er nødvendigt for at dække alle eller en del af de omkostninger, som forårsages af gennemførelsen af disse forpligtelser til offentlig tjeneste.
- 118 For det fjerde skal det fastslås, at den fjerde betingelse, der er fastsat ved dom af 24. juli 2003, Altmark Trans og Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415), ikke ses at være opfyldt for de tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, der er nævnt i nærværende doms præmis 115 og 116. Manglen på oplysninger om reglerne for beregningen af de midler, der er bestemt til disse tjenesteydelser, fører nødvendigvis til den omstændighed, at det ikke er muligt at vide, om de nødvendige kompensationers størrelse i denne henseende er fastlagt på grundlag af en analyse af de omkostninger, som en gennemsnitsvirksomhed, der er veldrevet og tilstrækkeligt udstyret til at kunne opfylde de stillede krav til den offentlige tjeneste, ville have ved at opfylde forpligtelserne.
- 119 Det er endvidere ikke muligt for Domstolen at træffe afgørelse om, hvorvidt den fjerde betingelse er opfyldt, eftersom den ikke kan fastslå, om de omkostninger, som de leverandører af tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, som forvaltede NordBalt-projektet, og distributions- og transmissionsnetoperatørerne har afholdt vedrørende afbalancering af den elektricitet, der produceres fra vedvarende energikilder, kan svare til en gennemsnitsvirksomheds omkostninger som omtalt i foregående præmis, selv om det fremgår af de oplysninger, som den forelæggende ret har fremlagt, at disse leverandører ikke blev udvalgt efter en udbudsprocedure.
- 120 Det tilkommer den forelæggende ret at sikre sig, at leverandørerne af tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren i det foreliggende tilfælde blev valgt efter regler, som giver mulighed for at opfylde den fjerde betingelse, der er fastsat i dom af 24. juli 2003, Altmark Trans og Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415).

- 121 Det fjerde spørgsmål skal derfor besvares med, at artikel 107, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at en ordning som ordningen vedrørende tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren ikke skal anses for at være en kompensation, der er et vederlag for de af de begunstigede virksomheder leverede ydelser til opfyldelse af forpligtelser til offentlig tjeneste som omhandlet i dom af 24. juli 2003, Altmark Trans og Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415), medmindre den forelæggende ret fastslår, at nogle af tjenesteydelserne af offentlig interesse i elektricitetssektoren faktisk opfylder de fire betingelser, der er opregnet i denne doms præmis 88-93.

Det femte spørgsmål

- 122 Med det femte spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 107, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at en statslig intervention som ordningen for tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren skal anses for at fordreje eller kunne fordreje konkurrencen.
- 123 Det skal bemærkes, at denne retsinstans herved har rejst spørgsmål om konkurrencepåvirkningen af de forskellige tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren og ikke blot visse af disse tjenesteydelsers påvirkning.
- 124 Med henblik på kvalificeringen af en national foranstaltning som »statsstøtte« skal det ikke godtgøres, at støtten faktisk fordrejer konkurrencevilkårene, men det skal alene undersøges, om støtten kan fordreje konkurrencevilkårene (dom af 18.5.2017, Fondul Proprietatea, C-150/16, EU:C:2017:388, præmis 29 og den deri nævnte retspraksis).
- 125 En faktisk fordrejning af konkurrencevilkårene kan dog ikke være rent hypotetisk eller formodet. Det skal således undersøges, hvad årsagen er til, at den pågældende foranstaltning fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene (dom af 18.5.2017, Fondul Proprietatea, C-150/16, EU:C:2017:388, præmis 30 og den deri nævnte retspraksis).
- 126 Det skal i denne henseende bemærkes, at støtte, der skal frigøre en virksomhed for omkostninger, som den normalt ville skulle bære inden for dens almindelige drift eller dens sædvanlige aktiviteter, i princippet fordrejer konkurrencevilkårene (dom af 18.5.2017, Fondul Proprietatea, C-150/16, EU:C:2017:388, præmis 33 og den deri nævnte retspraksis).
- 127 Af de grunde, der allerede er anført i nærværende doms præmis 95 og 96 vedrørende undersøgelsen af betingelsen om den skade, som samhandelen mellem medlemsstaterne er påført, skal ordningen med tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren vedrørende de forskellige tjenesteydelser, der er en del af denne ordning, anses for at fordreje eller kunne fordreje konkurrencen, med forbehold for den forelæggende rets nødvendige efterprøvelse, som præciseret i nærværende doms præmis 97, i forhold til påvirkningen af konkurrencen på det litauiske elektricitetsmarked som følge af de særlige kendetegn ved udøvelsen af aktiviteterne for de forskellige leverandører af tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren
- 128 Det femte spørgsmål skal derfor besvares med, at artikel 107, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at en statslig intervention som ordningen for tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren skal anses for at påvirke eller kunne påvirke konkurrencen.

Sagsomkostninger

- 129 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parter udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

- 1) Artikel 107, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at midler, der er bestemt til at finansiere en ordning for tjenesteydelser af offentlig interesse, som tjenesteydelserne af offentlig interesse i elektricitetssektoren, udgør statsmidler som omhandlet i denne bestemmelse.
- 2) Artikel 107, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at såfremt distributions- og transmissionsnetoperatørerne modtager midler, som er bestemt til at finansiere tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, som kompensation for det tab, de lider ved forpligtelsen til at købe elektricitet fra bestemte elproducenter til en fast pris og til at afbalancere denne, udgør denne kompensation en fordel som omhandlet i denne bestemmelse, som er indrømmet elproducenterne.
- 3) Artikel 107, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at midler, som er bestemt til visse leverandører af tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren, i en situation som den i hovedsagen omhandlede skal anses for at give disse en selektiv fordel som omhandlet i denne bestemmelse og for at kunne påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne.
- 4) Artikel 107, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at en ordning som ordningen vedrørende tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren ikke skal anses for at være en kompensation, der er et vederlag for de af de begunstigede virksomheder leverede ydelser til opfyldelse af forpligtelser til offentlig tjeneste som omhandlet i dom af 24. juli 2003, Altmark Trans og Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415), medmindre den forelæggende ret fastslår, at nogle af tjenesteydelserne af offentlig interesse i elektricitetssektoren faktisk opfylder de fire betingelser, der er opregnet i denne doms præmis 88-93.
- 5) Artikel 107, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at en statslig intervention som ordningen for tjenesteydelser af offentlig interesse i elektricitetssektoren skal anses for at fordreje eller kunne fordreje konkurrencen.

Underskrifter